

Orvosok és gyógyszerészek sírjai a Házsongárdi temetőben a 20. század második feléből

Gaal György

Protestáns Teológiai Intézet, Kolozsvár

Mormánteles medicilor și farmaciștilor din a doua parte al secolului 20 aflate în Cimitirul Central din Cluj

Lucrarea prezintă mormintele medicilor și farmaciștilor maghiari înmormântați în Cimitirul Central „Hajongárd” din Cluj în perioada 1947–2007. Printre ei se află 4 cadre didactice din cadrul Universității „Franz Joseph” din Cluj, 2 rectori și 5 profesori ai Institutului de Medicină și Farmacie din Târgu Mureș, 2 profesori, 1 conferențiar și 1 cercetător de la Institutul de Medicină și Farmacie din Cluj. Sunt amintiți și 2 profesori români (I. Hațieganu, V. L. Bologa) cunoscutori ai limbii maghiare. Dintre medici 4 au devenit cunoscuți ca scriitori, 1 ca grafician. Restul celor amintiți au practicat medicina în spitale și policlinici, respectiv lucrau în farmacii.

Cuvinte cheie: istoria medicinei, medic, farmacist, universitate, cimitir, mormânt.

Physicians' and Chemists' Graves form the Second Half of the 20th Century in Cluj/Kolozsvár Central Cemetery

This study presents the graves of those physicians and pharmacists from the „Házsongárd” Cemetery from Cluj/Kolozsvár who died between 1947 and 2007. Some of them were university professors: 4 of the „Franz Joseph” University from this town, 7 of the Târgu Mureș/Marosvásárhely Medical and Pharmaceutical Institute (2 of them even rectors), 3 of the Cluj/Kolozsvár Medical and Pharmaceutical Institute (and 1 scientific researcher). Two Romanian professors (I. Hațieganu, V. L. Bologa) of this Institute are also mentioned because both of them were speaking and publishing in Hungarian too. Other 4 physicians were well known writers, 1 of them graphic artist. All the others were doctors in hospitals and polyclinics, or chemists in pharmacies.

Keywords: history of medicine, physician, pharmacist, university, cemetery, grave.

Hatodik, s egyben utolsó alkalommal tartunk szemlét a kolozsvári Házsongárdi temetőbe eltemetett orvosok és gyógyszerészek sírjai felett [7, 8, 9, 10, 11]. Ezúttal az 1945-től a 21. század elejéig ide elhantolt személyiségek emlékét fogjuk felidézni. Kolozsvár orvostársadalmában az 1940-es évek második felében nagy változás állt be. A többségében még magyar ajkú 118 ezer fős (1948) lakosság [6] elveszti a magyar nyelvű orvospépzést: a Bolyai Egyetem Orvosi kara kénytelen áttenni székhelyét Marosvásárhelyre. Így az orvostanárok nagy része is

végleg átköltözik a Maros-parti városba [2, 6]. Kolozsvárt újra megnyílik a román egyetem Orvosi kara, s minden fontosabb pozíciót ennek oktatói kapnak meg az egészségügyben. A magyar orvosok közül sokan magyarországi munkahelyet választanak. Visszatérnek azok a magyar zsidó orvosok, akik túléltek a vészkorszakot, s a 40-es évek vége felé azok, akik megmenekülnek a hadifogságból. Többségük eleinte magánrendelőt nyit, s emellett valamelyik kórházban vagy rendelőintézetben vállal állást. A magánrendelőket azonban az 1950-es évek végén bezáratják, s legfeljebb a Fizetési Poliklinikán rendelkeznek pár órát a nagy népszerűségnek örvendő orvosok. Az 1970-es évekre az idősebb nemzedék kihal, s a középkorúakból sokan eltávoznak Magyarországra, Izraelbe vagy

Dr. Gaal György
400184 Kolozsvár - Cluj-Napoca
N. Cristea utca 3.
E-mail: gaalviola@yahoo.com

valamely nyugati országba. Közben 1956-ban a 155 ezer lakosú város [6] éppen átbillen a román többségbe, hogy azután az 1980-as években a város magyar jellegét is teljesen háttérbe szorítsák. Ekkoriban itt már aktív magyar orvos alig működik, akik valahogy mégis állásban vannak, azok többségükben a kolozsvári román Orvosi kar végzettjei. Még pácienseikkel is alig mernek anyanyelvükön beszélni. Az 1989-es fordulat után kis rés nyílik a magyar orvos- és gyógyszerésztársadalom felfrissülésére. Néhány versenyvizsgán az addig többnyire a környező kisvárosokba ingázó orvosok végleges kolozsvári állásba, néhányan éppen egyetemi klinikára kerülnek szakorvosként, majd páran családi orvosi rendelőt nyitnak. A 90-es évek közepe tájától a közel 330 ezres városban – ahol kb. 22 %-os a magyar lakosság – megint alig-alig lehet Kolozsvárt orvosi állásba kerülni. Magánrendelő vagy gyógyszerértár nyitása meg óriási befektetéssel és kockázattal jár.

A Házsongárdi temető némi késéssel tükrözi az orvos- és gyógyszerésztársadalom alakulását [13]. Korszakunkból rengeteg az orvos-sír, egyik-másik híres román professzornak hivalkodó emlékművet állítottak. Országos hírű magyar orvostudós csak a korszak első évtizedeiben került ide, azután már a gyakorló orvosok és gyógyszerészek sora következik.

1 ábra. id. és ifj. Veress Ferenc

Először a Ferenc József Tudományegyetem egykori tanári karának [3] képviselőit vesszük számba. Rögtön a bejáratához közel az I. A-ban fekszik családi sírban id. Veress Ferenc (1877–1962) bőrgyógyász professzor. Az egyetem 1919-es bezáratása előtt pár hónappal lett itt rendes tanár és klinikavezető. 1921-től egy tanéven át Szegeden is tanított, majd Kolozsvárt, aztán Bukarestben, utóbb haláláig Kolozsvárt vezetett magánrendelőt [1,3,13,14]. Itt fiával, a szintén bőrgyógyász ifj. Veress Ferenc professzorral együtt. A magyar egyetem rendes tanárai közül még Gyergyay Árpád (1881–1952) nyugszik a Kertek parcellában.

2. ábra. Gyergyay Árpád

Ő a fül-orr-gégészet klinika-alapító, nemzetközileg számon tartott tudósa volt [1,3,4]. Mellette elhantolva leánya, Gyulafalvy Tamásné Gyergyay Judit (1912–1983), a Református Kórház fül-orr-gégész főorvosa, majd e kórház megszüntetését követően Zilah város közkedvelt rendelőintézeti orvosa. A sebészet rendkívüli tanára és az urológia erdélyi meghonosítója volt Steiner Pál (1879–1959), aki a két világháború között a Zsidó Kórház első igazgatója, sebészeti osztályának megalapítója, majd a Charité elnevezésű magánszanatórium vezetője volt

Kolozsvárt. Feleségével, az első erdélyi orvosnők egyikével, Springer Saroltával (1887–1974) közös sírban nyugszik a II. A parcellában [1,12]. Szintén az úttörő orvosnők közé tartozott Fugulyán Katalin (1888–1969), aki 1940-től az egyetemen a szemészet adjunktusa, 1944/45-ben megbízott előadója [1]. Utóbb a II. A-ban lévő sírjába került oldalági leszármazottja, Fugulyán Gergely (1920–1996) marosvásárhelyi szemész főorvos [13].

A Kolozsvárról 1945-ben Marosvásárhelyre áttelepül Orvosi kar, majd ottani önálló tanintézet oktatói közül néhányan visszatértek Kolozsvárra a családi sírba. A II. A parcellában van a legendás sebészprofesszor, Mátyás Mátyás (1888–1956) síremléke.

3. ábra. Mátyás Mátyás

Kolozsvárt a két világháború között magánszanatóriuma volt Park elnevezéssel [1,2]. Ugyancsak ide tért vissza id. Feszt György (1889–1952), a röntgendiagnosztika tanára, a marosvásárhelyi intézet 1949–1952 közötti rektora [1,2], családi sírja a II. B-ben. A sorrendben negyedik marosvásárhelyi rektor, aki 1953–1964 között vezette az intézetet, Andrásosfzky Tibor (1914–1978) idegsebész professzor a Lutheránus temetőben nyugszik [1,13]. Ugyancsak ott van a nyughelye Gündisch Mihály (1906–1984) egykori dékánnak, a szövettan tanára-

nak [1,2]. Édesapja sírjában nyugszik ifj. Veress Ferenc (1907–1989), aki 1945 és 1951 között a bőrgyógyászat-nemi betegségek tanszékének volt a vezető tanára [1,2], azután a kolozsvári szakklinikán főorvosként dolgozott.

4. ábra. Izsák Sámuel

Rajtuk kívül még két vásárhelyi gyógyszerészprofesszor is ide tért nyugovóra.

Kivételes helyzetben Kolozsvárt is nagy ritkán egy-egy magyar orvos tanári besorolást kapott a román nyelvű orvostképzésben. Így az európai hírvíró Vitályos András (1901–1981), a kolozsvári román egyetem egykori abszolvense 1946–1952 között az endokrinológia előadótanári tisztségét töltötte be [1,13]. A székelyföldi születésű, Bukarestben diplomát szerzett Fazakas János (1910–1979) az ortopédiai és traumatológiai klinikát vezette rendes tanári besorolásban [1]. Kopjafája a Lutheránus sírkertben. Itt két jeles, mára szimbólumként emlegetett nevű román professzorról is kell szólnunk. Mindkettő a Ferenc József Tudományegyetemen tanult, s magyarul is beszélt és írt. Iuliu Hațieganu (1885–1959) büszkén emlegette, hogy Purjesz Zsigmond tanítványa volt, ő magyar orvosokat is néha alkalmazott belgyógyászati klinikáján. Ma a kolozsvári egyetem az ő nevét viseli. Családi sírja az I. C-ben [13,17].

5. ábra. Cseke Péter

A másik nagynevű professzor Valeriu Lucian Bologa (1892–1971) orvostörténész, aki az erdélyi magyar gyógyászat és gyógyszerészet múltját is kutatta, a II A-ban nyugszik [13,17]. Az ő utóda lett a Kertek parcellájába temetett Izsák Sámuel (1915–2007) professzor: főleg a járványok és a gyógyszerészet történetét vizsgálta, a kolozsvári Gyógyszerészeti Múzeum felállításában játszott szerepet [1].

Schwartz Árpád (1909–1960) a bázeli egyetemen szerzett diplomával 1946-tól 1950-ig a kolozsvári Orvosi kar Élettani Intézetében volt kutató, onnan átpályázott a Bolyai Egyetemre, ahol az ember és az állat fiziológiáját tanította. 1955-ben megszerezte az orvostudományok kandidátusa címet, sírja az I. C-ben [1,13].

A tollforgató orvosok külön csoportját képezik az irodalomtörténetben is számon tartottak. A Kertek parcellában sebész édesapja mellett nyugvó Jancsó Béla (1903–1967) ugyan fogorvos volt, de úgy emlegetik, mint a „tizenegyek” írói mozgalmának egyik vezetőjét, esszéírót. 1940–1944 között tanársegédként ő vezette az Orvosi kar orvostörténeti gyűjteményét [1]. Szilágyi András (1904–1984) Temesvárról került a prágai Károly Egyetemre, ahol orvosi diplomát szerzett, s megismerkedett a modern irodalmi irányzatokkal. Expresszionista verseket írt, első regénye, az *Új pásztor* (1930) Párizsban jelent meg. Hazatérve külvárosi orvosként dolgozott. Túlélte az

6. ábra. Jancsó Béla

1944-es deportálást, utána az Utunknak lett munkatársa [1]. Gyógykezelés idején Budapesten halt meg. A Hősök temetője melletti „Personalitáti – Személyiségek” parcellájának ő az egyetlen nem román halottja. A marosvásárhelyi születésű Mester Zsolt (1929–2002) az ottani orvosi egyetemen szerzett diplomát, majd ideggyógyász szakorvos lett.

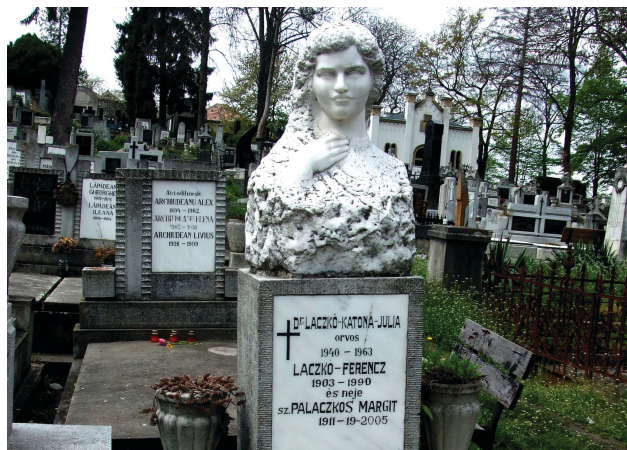

7. ábra. Mester Zsolt

Húsz éven át Tordán dolgozott. Az 1990-es évek elején a Nagyváradon megnyitott Partiumi Keresztény Egyetem rektori tisztségét töltötte be. 1979-ben megjelent, gyermekkori élményeit feldolgozó *Koppantó* című regénye nagy siker volt [1]. Magyarországon érte a halál, de kívánsága szerint a Házsongárdi II. B parcellában nyugvó édesapja, Mester Gábor (1894–1971) kórházigazgató sírjába temették [13]. A III. B parcella betonsírján olvasható Vásárhelyi Géza (1939–1988) neve. Kolozsvárt diplomát szerzett vidékre ingázó körzeti orvos volt, emellett nyolc kötetnyi vers szerzője, az első Forrás-nemzedék elismert tagja [1]. Az I. C-ben nyugvó Jeney Lajos (1894–1981) a Dermata gyárnál dolgozott üzemi orvosként, de főleg mint grafikust és könyvillusztrátort tartják számon [1,13].

A gyakorló orvosokat temetői tájegységenként vesszük számba. Az I. B-ben nyugvó Sárdi Elemér (1881–1952) nőgyógyász a híres festő, Sárdi István leszármazottja, maga is jól festett-rajzolt, a fia meg fényképész lett [13]. Az I. C-ben már elpusztították báró Hacke Károlyné Steinitzer Charlotte (1877–1949) sírkövét. Okleveles francia nevelőnőként került Erdélybe, s itt 1914–1919 között az egyetem Orvosi karán tanult. S bár nem szerzett diplomát, később kórházi szolgálatot is vállalt, vöröskeresztes tanfolyamot vezetett, könyvet írt a csecsemőápolásról [1,13]. A II. A-ban pihen Kесе György (1906–1977), nőgyógyász főorvos, aki a román egyetemen szerzett diplomát, majd 1940 után a magyar egyetem tanszékén volt gyakornok, megszerezte a tudományos doktori címet [1]. Évtizedekig a legkeresettebb szülészorvosa volt a városnak. Itt nyugszik még Szigetvári Ferenc (1921–1991) nőgyógyász szakorvos, aki soha sem adta fel kolozsvári lakhelyét, innen ingázott a naszódi kórházba. Édesanyja, Sütő Nagy József vendéglős lánya volt. „Nagyjóska” kolozsvári, Kossuth Lajos utcai vendéglője fogalomszámba ment, a színházi emberek itt tanyáztak. Édesanyjának bátyja, a Budapesten nyugvó S. Nagy László (1894–1978) gyógyszerészetet végzett, de jeles író, költő és szerkesztő is volt [13]. A II. C-ben Kókay Lenke (szül. Kotzián, 1920–2000) szemész főorvos családi nyughelye található. A III. A-ban már nincs meg a sírja Holicska Dezső (1920–1987) fül-orr-gégész főorvosnak, szakírónak. A III. B-ben a zsidó temető kerítése melletti fehér márványoszlopon olvasható Zilahi József (1915–1998) igen népszerű ortopéd főorvos neve. A Kertek parcellában Szilágyi István (1912–1994) nőgyógyász főorvos sírja érdemel figyelmet: a nápolyi egyetemen szerzett diplomával lett Kolozsvárt üzemi, majd klinikai orvos. Egészségügyi nevelő cikkek és kötetek szerzője [1,13].

A főútra néz Laczkó-Katona Júlia (1940–1963) fiatalon elhunyt orvosnőnek a Hunyadi László készítette fehér márvány mellszobra: ez az egyetlen orvossíron található művészi munka a Házsongárdban [13].

8. ábra. Laczkó-Katona Júlia

Mögötte pár sorral éppen csak megjelölt sírban pihen Szabó Gyula Imre (1909–1976), aki 1945–1948 között a Református Kollégiumnak volt iskolaorvosa, majd laboratóriumi főorvosként rendelőintézetben dolgozott. Márkos György (1888–1961) gyermekorvos 1921-től az 1948-as államosításig az Unitárius Kollégium orvosi tisztségét töltötte be, emellett az 1940-es évek elején a Gyermekmenhelyet is igazgatta. Sírjának háttal fekvő nyughelyen pihen Magyar Bertalan (1912–1979) fül-orr-gégész főorvos. A kolozsvári román egyetem végzettje, majd az 1940-es években egyetemi tanársegéd, később a Magyar Opera, utóbb a Herbák Üzemi Kórház igen keresett orvosa [1]. Vele egy sorban pihen Tonk Emil (1911–

8. ábra. Tonk Emil

1983) gyermekgyógyász főorvos, a 60-as és 70-es évek Kolozsvárjának egyik igen népszerű, nagy tudású orvosa.

A Lutheránus temetőből a főútra tekint Cseke Péter (1911–1998) belgyógyász főorvos kopjafás síremléke. A 30-as évek közepén a román egyetemet végezte, majd a 40-es években Haynal Imre klinikáján lett tanársegéd. Aztán rendelőintézetben dolgozott. Neve fogalomnak számított Kolozsvárt: a régi típusú házhoz járó, kitűnő diagnosztika orvosok megtestesítője volt évtizedeken át [1,13]. E sírkert közepe táján egy másik jó nevű belgyógyász főorvos, Both Lajos (1918–1990), a Herbák Üzemi Kórház orvosa és leánya, a rendelőintézetben dolgozó szintén belgyógyász Both Judit (1953–2001) nyugszik modern sírban.

A Házsongárdi temető déli széléhez csatlakozó neológ zsidó temetőben egy kórházra elegendő orvos lelt nyughelyet, jelezve, hogy a zsidóság körében mennyire népszerű volt e hivatás. Az itt nyugvók idősebb nemzedéke az 1929-ben megnyitott Zsidó Kórháznak is munkatársa volt, s beiratkozott az 1930-ban megalakított Paul Ehrlich érdekvédelmi és tudományos orvos-egyesületbe [5]. A muzsikusként és szerkesztőként is számon tartott Vass Zoltán (1898–1970) a város egyik legjobb fogorvosának számított. Büchler Dezső (1885–1952), Menyász Emil (1903–1980) és Rózsa Nándor (1909–1965) nőgyógyász, Weinberger Zsigmond (1896–1952) ortopédsebész, Traub Vilmos (1897–1964) szívgyógyász [16], Kiss Árpád (1896–1973) és Roth Teréz (1928–1999) gyermekgyógyász, Ornstein Sándor (1897–1957) szemész a gyógyításnak szentelte életét. Külön ki kell emelnünk Elekes Miklós (1897–1947) nemzetközileg ismert ideg- és elmegyógyászt, aki bécsi tanulmányai idején vált a freudizmus hívévé [1].

Korszakunkban a gyógyszerészek száma igencsak megnőtt a városban. Egy-egy állami patikában 4–5 gyógyszerészt is alkalmaztak, emellett a kórházakban is működtek gyógytárak. Nem beszélve a Terapia gyógyszergyárról, ahol szintén jó néhány szakember talált állást. A marosvásárhelyi egyetemi tanárok [2] sorából itt nyugszik Kopp Elemér (1890–1964) „érdemes professzor”, alapképzése szerint kémikus, aki 1949-ben megalapította a farmakognóziái tanszéket és vezette 1960-as nyugdíjazásáig [15]. A Kertek parcellában lévő sírját már elpusztították. A Lutheránus temető egy kriptájába temették Mártonfi Lászlót (1903–1973). Ő 1949-ben a gyógyszerészeti kémiai tanszéket szervezte meg, s vezette 1969-ig. Felesége, a vele nyugvó Pápai Zsófia (1904–2000) szintén gyógyszerészetet végzett. Mindketten korábban

kolozsvári gyógytárakban dolgoztak. Mártonfi 1932-től 1949-ig saját Diana elnevezésű patikát vezetett a Jókai utcában [15]. A Kertek parcellában gyógyszerész apja sírjában pihen Tischlerné Palóczy Anna (1897–1987), aki még a Ferenc József Tudományegyetemen szerezte oklevelét, s édesapja Magyar utcai Megváltó elnevezésű gyógyszerárát vezette tovább az 1940-es évekig [15], s annak épületében élt haláláig. A Lutheránus temető Fabinyi-sírházba temették Parádi Ferenc (1906–1992?) Németországból haza hozott hamvait. Először jogot végzett, 1936-ban doktorált, közben gyógyszerési diplomát is szerzett, egy ideig szerkesztő, majd 1978-as nyugdíjazásáig újra gyógyszerész. A Házsongárdi temető kitaró kutatója volt [1,13]. Ugyancsak a lutheránus sírkertben nyugszik a Hintz család korszakunkban meghalt három nemzedéke [13,15]. A kriptá mellett nyughelyen Hintz György Károly (1874–1956) felirata olvasható. Ő volt a Kolozsvár Főterére néző Szent György patika államosítás előtti utolsó tulajdonosa. A helyiségekben ma a Gyógyszerészeti Múzeum működik. Két fia, ifj. Hintz György (1912–1989) és Hintz Gábor (1918–1989) szintén gyógyszerészként működött különböző állami patikákban. György fia, Hintz György József (1939–1992) ugyancsak gyógyszerési diplomát, majd 1976-ban doktorátust szerzett, s az orvosi egyetemen tanársegédként dolgozott. A család tagjai rendre kitelepültek Németországba.

10. ábra. Mauksch-Hintz kriptá

Az utóbbi három tag urnáját aztán hazahozták a családi kriptába. Az I. B parcellában nyugvó Kováts Domokos (1900–1965) a budapesti egyetemen szerezte diplomáját 1926-ban [15].

Az ortodox zsidó temetőben elhantolt Kohn Gyula (1893–1974) a kolozsvári egyetemen jutott szakdiplomához, majd ledoktorált 1916-ban, s a város Főterén lévő Egyszarvú nevet viselő gyógyszerár tulajdonosa volt [5,15]. Testvére, az ugyanott nyugvó Kohn Hillel közgazdász-politikus a Bolyai Egyetem történetében játszott szerepet.

Dolgozatunkban a Házsongárd temetőben nyugvó 1947 (Elekes Miklós) és 2007 (Izsák Sámuel) közt elhunyt 50 orvos és 11 gyógyszerész emlékét idéztük fel. Közülük a legidősebb, Veress Ferenc és Hacke Károlyné 1877-ben született, a legfiatalabb, Both Judit 1953-ban. A XXI. század következő évtizedeiben már alig fog bővülni a temetőnek ez az orvos-panteon jellege, mert napjainkban összesen körülbelül 30 aktív vagy nyugalmazott, magát magyarnak valló orvos és gyógyszerész él a városban.

Irodalom

1. Balogh E., Dávid Gy. (szerk.) - Romániai Magyar Irodalmi Lexikon, Kriterion Könyvkiadó-Erdélyi Múzeum-Egyesület, Bukarest-Kolozsvár, 1981–2010.
2. Barabás B., Péter M., Péter H. M. (szerk.) - A marosvásárhelyi magyar nyelvű orvos- és gyógyszerészképzés 50 éve. [Budapest, 1995.] (A Magyarságkutatás könyvtára XVIII.)
3. Gaal Gy. - Egyetem a Farkas utcában, Scientia Kiadó, Kolozsvár, 2012.
4. Gaal Gy. - A fül-orr-gégészlet kezdetei Kolozsvárt. OrvTudÉrt, 2003, 76: 430–437.
5. Gaal Gy. - Házsongárdi Panteon. Korunk Évkönyv 1980. Kolozsvár-Napoca 1980. 247–286.
6. Gaal Gy. (szerk.) - Kolozsvár kétezer esztendeje dátumokban, Kolozsvár, 2001.
7. Gaal Gy. - Orvosok, gyógyszerészek és legközelebbi hozzátartozók sírkövei a Házsongárdi temetőben a 18.sz. közepéig, OrvTudÉrt, 2008, 81: 62–66.
8. Gaal Gy. - Orvosok és gyógyszerészek sírjai a Házsongárdi temetőben a 19. század közepéig, OrvTudÉrt, 2009, 82: 131–135.
9. Gaal Gy. - Orvosok és gyógyszerészek sírkövei a Házsongárdi temetőben a 19. sz. második feléből, OrvTudÉrt, 2010, 83(1): 68–72.
10. Gaal Gy. - Orvosok és gyógyszerészek sírkövei a Házsongárdi temetőben a 20. sz. első két évtizedéből, OrvTudÉrt, 2012, 85(1): 54–59.
11. Gaal Gy. - Orvosok és gyógyszerészek sírjai a Házsongárdi temetőben a két világháború közötti időszakból, OrvTudÉrt, 2013, 86: (1):44–49.
12. Gaal Gy. - Steiner Pál sebésztanár, az urológiai sebészet kolozsvári megalapítója. OrvTudÉrt, 2004, 77: 170–175.
13. Gaal Gy. - Tört kövön és porladó kereszten. Pusztuló múlt és fájó jelen a Házsongárdi temetőben. Stúdium Könyvkiadó, Kolozsvár, 2009.
14. Lisztes L., Zallár A. (szerk.) - Szegedi Egyetemi Almanach 1921–1970, Szeged, 1971.
15. Péter H. M. - Az erdélyi gyógyszerészet magyar vonatkozásai. I–II. k. Erdélyi Múzeum-Egyesület, Kolozsvár, 2013.
16. Szabó M. - „Életemet a polgár emberjegyben igyekeztem megvalósítani. Dr. Traub Vilmos élete. Székelyföld, 2005, 9: 89–119.
17. *** Clujeni ai secolului 20. Dicționar esențial, Casa Cărții de Știință, Cluj-Napoca, 2000.